

Laiskai **LIETUVIAMS**

1951 m.

Birželio (June) mėn.

Vol. 2, No. 6

O TĖVAS?...

Gegužės mėnesį visas kultūringas pasaulis švenčia motinos dieną. Sveikina motinas, jas puošia gėlėmis, apipila dovanomis. Bažnyčioje kunigas tą dieną apie motiną pamokslą sako, laikraščiai ištisas skiltis ir puslapius jai aukoja. Jei atsisuksi radiją, motinos garbei kalbas, dainas, muziką išgirsi. Motina tą dieną yra gerbiama, aukštinama, jai stengiamasi parodyti kuo didžiausią meilę, norima kuo geriausiai įvertinti jos nuopelnus, vargus, aukas. Na, o tėvas?... Ar dalyvauja ir jis tame motinos džiaugsme, toje jautrioje šeimos šventėje? O gal jis sėdi kampe, visų užmirštas, iš to džiaugsmo išskirtas? Gal apie jo nuopelnus, vargus ir aukas niekas neužsimena, nepagalvoja?

Yra tėvų, kurie tame savo motinos ar žmonos džiaugsme ir patys aktyviai dalyvauja, stengiasi, kaip galima daugiau, savo darbu, žodžiu, dovanomis prisidėti prie tos šventės iškilmingumo. Deja, yra ir tokių, kurie negali pakęsti, kad motina būtų taip aukštinama, sveikinama, apdovanojama, kai ji, tėva, tą dieną visi lyg ir aplenkia, juo taip nesidomi, kaip motina, kaip jo žmona. Jis pavydulingai žiūri į tas iškilmes, nesidžiaugia, bet liūdi, jaučiasi pažemintas, užmirštas, todėl, suraukęs kaklą, protestuodamas iš tų iškilmių pasitraukia, apkarindamas motinos ir vaikų džiaugsmą.

Gal netikėsite, kad taip gali atsitikti? Atsitinka. Dar prieš motinos dieną atėjęs į redakciją ilgas tėvo laiškas apie tai aiškiai kalba. Paduosime čia to laiško santrauką.

Tėvo mintys motinos dieną

Tėvo mintys? Bet ne kiekvieno tėvo, tik kai kurių. Ir šis tėvas, kurs mums rašo, taip savo laišką užbaigia: “Norėčiau, kad man ši klausimą plačiau paaiškintumėte. Gal aš klystu, užtat ir klausiu. Norėčiau išsi-

aiškinti, kad motinos diena nebūtų liūdnumo bei nemalonumo diena ne tik man, bet ir daugeliui kitų”.

Taigi, laiško autoriaus mintys, kurias čia trumpai paminėsime, nėra jo galutinis ir nepakeičiamas įsitikinimas, bet lyg abejojimas, klausimas, į kurį jis laukia atsakymo. Jis mano, kad motinos diena yra tėvo pažeminimas ir šeimų vienybės ardymas, nes “motina yra sodinama į gėlėmis išpuostą krėslą tarp šokinėjančių aplinkui vaikų, o tėvas... sėdi užkrosnyje”.

Pamini ir porą jam žinomų pavyzdžių, kur motinos dieną buvo susierzinęs tėvas, nes jautėsi niekam daugiau nereikalingas, tik duonai pelnyti. Nejaukiai jautėsi ir vaikai, sveikindami motiną ir negalėdami sveikinti tėvo, nes jiems buvę pranešta, kad šiandien tik motinos diena. Sako, kad tokių pavyzdžių yra tūkstančiai. Taigi, jam peršasi išvada, kad motinos diena ardo šeimą, todėl ją reiktų panaikinti. Pats prisipažįsta, kad dėl šios priežasties niekad nesveikines savo motinos, nenorėdamas įžeisti tėvo, nesveikina dabar nei savo žmonos, nes nenori prieš vaikus savęs žemiau pastatyti už žmoną.

Priduria, kad yra sunku pasakyti, kuris iš tėvų šeimoje daugiau nusipelno, kuris daugiau aukojasi, daugiau dirba, daugiau myli vaikus. Taigi, siūlo neieškoti to, kas juodu skiria, bet to, kas jungia. Prisimena, kad kai kur, tiesa, yra švenčiama ir tėvo diena, bet vis dėlto ji nėra švenčiama taip iškilmingai, kaip motinos diena. Taigi, autoriaus nuomone, geriausia būtų nešvęsti nei motinos nei tėvo dienų, bet **bendrą tėvo ir motinos dieną**, kurią galima būtų vadinti **šeimos švente**. Tik tokia šventė derintųsi su Katalikų Bažnyčios mokslu, reikalaujančiu, kad šeima būtų nedaloma.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription one dollar. Single copy 10 cents.

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, 111. Additional office of mailing in Putnam, Conn. LAIŠKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S. J. Administratorius Petras Kleinotas, S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Telefonas: HEMlock 4 -1677. Metinės prenumeratos kaina 1 doleris. Atskiras numeris 10 centų.

Vinjetės J. Pilipausko

Atsakymas

Skaitytojai, tur būt, jau davė atsakymą savo širdyje. Ir daugelis, manau, neigiamą. Tai, kas pasakyta, galėtų būti teisinga tik tose šeimose, kuriose ko nors trūksta, kur trūksta tikros meilės ir sutikimo, kur vyras nesupranta motinos dienos prasmės, kur tik jis vienas nori būti visų gerbiamas ir aukštinamas.

Jei vyras tikrai myli savo žmoną, jos džiaugsmas bus drauge ir jo džiaugsmas, jos garbė — drauge ir jo garbė. Jis neis atsisėsti “į užkrosnį”, kai vaikai šokinės aplink gėlėmis išpuoštoį kėdėį sėdinčią motiną, bet pats ją ten pasodins ir pirmas pasveikins. Jis įteiks jai dovaną ir padėkos už viską, ką ji atlieka namuose, jam esant darbe. Padėkos už vaikučių auklėjimą ir prižiūrėjimą, už maisto paruošimą ir už daugelį kitų darbų bei pasiaukojimų, kurie jam neturėtų būti svetimi ir nežinomi.

Aišku, jeigu žmona taip pat jį mylės ir bus protinga, nesėdės tylėdama pasipūtusi toį išpuoštoį kėdėį, bet ją sveikinančiam ir jai dėkojančiam vyrui pasakys: “Ką jau Tu čia taip mane giri. Kad Tu neuždirbtum pinigų, ką aš vargšė padaryčiau... Vairkai, padėkokit ir tėveliui, nes jei ne jis, tai nė šios gražios šventės nebūtume galėję suruošti”. Tada vaikai nesijaus nejaukiai, neliūdės nei tėvas, nes motinos diena jiems visiems bus džiaugsminga šeimos šventė.

Jei šioje šventėje dalyvaus tik vaikai, o tėvas, nuošaliai sėdėdamas, bus tik pasyvus nepatenkintas žiūrovas, tai visiškai suprantama, kad vaikai, į jį pažvelgę, pamans: “Vargšas tėvelis, jis sėdi nuliūdęs, niekas jo šiandien nesveikina, niekas juo nesi-rūpina”.

Argi kas gali manyti, kad būtų tėvo įžeidimas ir pažeminimas, kai motina yra sveikinama jos vardinių arba gimtadienio proga? Ar būtų motinos įžeidimas, kai yra švenčiamos tėvo vardinės arba gimtadienis? Jokiu būdu! Vieno šeimos nario džiaugsmas yra visos šeimos džiaugsmas.

Visai teisingai pasakyta, kad yra sunku spręsti kieno yra didesni nuopelnai: tėvo ar motinos. Vienoj šeimoj gali daugiau nusipelnyti tėvas, kitoj motina. Tų nuopelnų niekas negali tiksliai pasverti. Bet juk to

nė nereikia. Tikrai būtų klaidinga ieškoti to, kas skiria. Normaliose šeimose tiek tėvo tiek motinos nuopelnai yra dideli. Nuopelnai prisideda prie šeimos jungimo, bet ne prie skaldymo. Taigi, išskeldami vieno ar kito nuopelnus, iškeliamo tai, kas šeimas jungia.

Pasiūlymas švęsti bendrą šeimos šventę yra gražus, bet tokią šventę mes jau turime. Pirmas sekmadienis po Trijų Karalių yra šeimos šventė. Pagaliau jau minėjome, kad kiekvieno šeimos nario šventė turėtų būti bendra visos šeimos šventė.

Tėvo diena

Taip, yra švenčiama ne tik motinos, bet ir tėvo diena. Kai kur ji yra švenčiama pirmąjį, kitur trečiąjį birželio mėnesio sekmadienį. Tiesa, kad ji dar nėra taip žinoma, taip paplitusi, kaip motinos diena. Tam yra įvairių priežasčių. Svarbiausia ar tik nebus ta, kad jos kilmė yra vėlyvesnė, dar ši šventė nespėjo išpopuliarėti, visuomenėje paplisti. Reikia tikėtis, kad ateityje ir ji bus labiau žinoma ir iškilmingau švenčama.

Bet gali būti ir kitų, daugiau psichologiškų priežasčių, kad ji taip neprigyja, kaip motinos diena. Motina, būdama fiziškai silpnesnė ir turėdama daugiau kentėti bei vargti, gimdydama ir augindama vaikus, sukelia žmonijoj daugiau simpatijų, daugiau užuojautos. Motina paprastai yra jautresnė, jos meilė švelnesnė, todėl motinos vardas yra apgaubtas lyg kokia mistika, poezija. Rašytojai ir poetai daug daugiau rašo apie motiną, negu apie tėvą. Bet, be abejo, niekas tuo nenori sumažinti tėvo nuopelnų. Ir tėvas daug vargsta dėl vaikų, bet kitokią vargą. Ir tėvas myli savo vaikus, bet kitokia meile. Ir vaikai jį gerbia ir jį myli, bet kitaip, negu motiną. Negalima sakyti, kad ta pagarba būtų mažesnė, kad meilė būtų šaltesnė. Ne, nėra nei mažesnė nei šaltesnė, bet kitokia. Tėvą vaikas gal daugiau pagerbia ne meilų žodį jam pasakydamas, ne gėlę padovanodamas, bet jo klausydamas, sekdamas jo pavyzdžiu, stengdamasis visur taip elgtis, kad tėvui būtų garbė turėti tokį sūnų.

Kas gali abejoti, kad tėvas, pelnydamas šeimai duoną, kartais turi labai sunkiai dirbti, labai daug vargti? Turi ir jis daug

aukotis, tik jo aukos kartais ne taip pastebimos. Dabar, esant vergijoje mūsų tėvynei, be abejo, daug kenčia ir mūsų motinos, bet gal dar daugiau kenčia tėvai. Juk tėvas, būdamas šeimos galva, kartais turi kentėti už visą šeimą arba už bet kurį jos narį. Ir šio numerio „Laiškų Lietuviams“ pirmame puslapyje yra atvaizduotas lietuvis tėvas, kenčias vergijoje.

Tad švęsdami kiekvienais metais motinos dieną, neužmirškime ir tėvo dienos.

Gegužis, Marijos mėnuo, tinka motinoms Birželis, pašvęstas Jėzaus Širdžiai, yra tinkamiausias mėnuo švęsti tėvo dieną. Kaip Kristaus širdis, degdama mūsų meile, privedė Jį prie didžiausios heroiškos aukos — kentėti ir mirti už mus, taip ir kiekvieno mūsų tėvos širdis nesudreba, kai reikia vargti, kentėti ir aukoti net gyvybę už savo vaiką.

Juozas Vaišnys, S. J.

Pasisekimas Nepasisekime

(Istorinis apsakymėlis)

Į Jeruzalės šventyklą įėjo išbalęs, išvargęs, ilgais plaukais ir juoda barzda vyras. Tamsioje kertėje jis atsiklaupė ir sukniubo. Jei kas būtų jį pastebėjęs, būtų suabejojęs — ar iš nuovargio ar iš susikrimitimo.

Tai buvo didysis persekiotojas Saulius. Po to, kai jis akis akin susidūrė su Persekiojamuoju, buvo praėję keleri metai. Jis buvo tapęs nauju žmogumi, bet taip pat ir nauju persekiojamuoju.

— Viešpatie, — tarė jis beribiamė savo sielvarte, — jei galima, norėčiau aš, mažiausias visų Tavo tarnų, amžiais būti nuo Tavęs atskirtas, kad tik jie būtų Tau laimėti, kad tik jie Tave pažintų...

Taip jis, veidu pasviręs iki žemės, ilgai meldėsi, vis siūlydamasis būti pasmerktu savo tautiečių vietoje. Jis buvo tikras Izraelio sūnus, mylėjo savo tautą ir savuosius visa aistringa pietiečio širdimi.

Po įtemptos maldos, aprimus sielos audrai ir sielvartui, giliai širdies tyloje jis aiškiai išgirdo Dievo žodžius: „Netikės. Nepriims. Nepažins iki pasaulio pabaigos. Eik pas pagonis, laimėk jų tautas. Viskas turi būti nauja...“

Saulius atsistojo, nuo viršaus iki apačios perplėšė savo apsiaustą ir išėjo iš šventyklos. Kieme, kur buvo susirinkusi nerami žydų minia, ir kur rabinai mokydavo, pakopęs ant kalbėtojams skirto pakauštinimo, visus perviršydamas, pradėjo

kalbėti: „Mes laukėme didžiojo Dievo pažado savo tėvams. Mūsų dienose jis išsipildė. Bet jūs Dievo Siųstąjį užmušėte, pakabinę ant kryžiaus, ir Jo kraujas krito ant jūsų ir ant jūsų vaikų ne išganymui, bet pasmerkimui. Jūs tapote pranašų žudikų sekėjai. Jūs užkietėjote savo širdimi ir nepriėmėte To, apie kurį kalbėjo pranašai ir kurio laukė mūsų tauta. Todėl jūs būsite pasmerkti, kaip ir jūsų tėvai. Kodėl netikėjote Teisiojo darbams? Kodėl netikite mūsų liudijimams, kad Jis kėlės iš mirties? Nejaugi, broliai, aš būčiau kvailas ir nežinočiau, ką liudiju? Gerai, daugiau aš jums nekalbėsiu. Aš einu pas pagonis!“

Dar nespėjo baigti paskutiniųjų žodžių, kai prazvimbė akmuo pro jo galvą ir, atsimušęs į sieną, sužeidė vieną klausytoją. Kilo baisus triukšmas. Visi puolė sulaikyti nazariečio sektanto. Tačiau per daug aistringos pastangos kaip tik buvo nepasisekimo priežastis. Kilus dideliame susigrūdimui, kalbėtojas pasitraukė į šventyklą ir iš čia draugo rabino padedamas į esantį už šventyklos kolonų kambarėlį. Po kelių valandų, kai įvykis buvo užmirštas, pasikeitęs perplėštą apsiaustą, nusiskutęs barzdą ir apsikirpęs plaukus, niekeno nepastebėtas paliko šventyklą ir Jeruzalę.

Savo tautiečių atmetas, Saulius išėjo į pasaulį, pasivadino Paulium ir, kaip išrinktasis Kristaus indas, nešė gyvenimo švie-

są, rodė išganymo kelią ir girdė ištroškusių tiesos amžinojo gyvenimo vandeniu. Ir akmenimis daužytas, ir rykštėmis plaktas, ir laivų sudužimus iškentėjęs, visur priešų persekiojamas, išduodamas netikrų draugų, iš mažiausiojo brolių tarpe buvo tapęs dvasios milžinas.

Romoje, tamsiame ir drėgname požemyje, sukaustytas geležinėmis grandinėmis, ant suplėkusių šiaudų gniūžtės gulėjo "Kristaus belaisvis apaštalas Paulius. Didįjį širdies sopulį dėl savo tautiečių apakimo, kaip sunkiausią gyvenimo kryžių, jis nešiojo visuose savo gyvenimo keliuose, bet niekuomet tas kryžius nebuvo toks sunkus, toks slegiantis, kaip čia — vienašė ir apleidime.

Švito. Miestas gyvėjo. Su kylančia ugnine saule budo, kaito ir virė judrus miesto gyvenimas. Niūrioje kalėjimo šviesoje, kuri nuo nakties skyrėsi tik savo blankumu, įsiveržė laibas saulės spindulys. Jis trumpam laikui kiekvieną rytą aplankydavo kalinį. Šį rytą įsiveržęs, pataikė tiesiai kaliniui į veidą. Jis buvo užsimerkęs. Gulėdamas ant nugaros, prie dviejų sienų prikintas geležinėmis grandinėmis rankas jis laikė ištiesęs kryžiumi.

Pajutęs ant veido spindulį, pravėrė akis. Ne iš miego pakirdo. Visą naktį buvo meldešis. Tai buvo nepaprasta naktis. Baisūs ir ryškūs vaizdai bėgo ir keitėsi prieš jo akis. Kokia baisi Jeruzalės ir visos tautos nelaimė! Storos, apdegusios sugriautos šventyklos sienos... Pro jas slenka, jas mina visa virtinė amžių... Kiek jų buvo, jis negalėjo net suskaičiuoti. Prislėgtomis širdimis prie jų artinasi žydai, rašo ženklus, rauda savo liūdnas raudas. Bet jų balsas, lyg tyruose šaukiančiųjų. Jie užsikimšę ausis Dievo balsui, todėl Dievas jų negirdi... A, Jeruzale, šventoji Jeruzale!... Jis matė ją sugriautą, sulygintą su žeme. Šventojo miesto griuvėsiuose pamažu kilo pagonių šventinamiai, paskiau kažkoki puikūs bokštai su pustumuliais. O, šventoji Dievo tauta, kam palikai savo Viešpatį?... Štai iš tamsa apsuptos Jeruzalės bėga žydų būriai. Jie pilni nusivylimo, rūškanoti kelia į dangų kumščius, apsėsti baisių netikėjimo dvasių. Iš

jų širdžių, kupinų keršto, neapykantos ir netikėjimo, liejas baisūs nuodai į bendruomenes ir tautas. O žmonės, apnuodytomis širdimis ir praradę tikėjimą, grįžtasi prieš juos pačius, ir Jeruzalės suspaudimo sunkumas naikina paklydusiuosius. Kerštas ir neapykanta braidžioja po kruviną žemę...

Spinduliui vis labiau kaitinant į veidą, jis atsisėdą. Tai, ką Kristus sakė, įvyks. Ak, kodėl tu nepažinai savo aplankymo meto? Jei ne šie pančiai, jis eitų, bėgte bėgtų į Jeruzalę. Bet kas iš to?... Dėl jos pranašai raudėjo, dėl jos Kristus verkė, kas jai Pauliaus ašaros?... Viskas veltui! Dieve, kas gali suprasti žmogaus valios paslaptis, kas ištirs Tavo stebuklingus kelius?...

Galva svaigo iš nuovargio. Nuleido ją ant sulenktų kelių. Tačiau minčių spiečiai nedavė ramybės. "Kas buvo galima daugiau padaryti? Jei Dievas negalėjo, kaip aš galėčiau?... Jeruzale, Jeruzale!" — kartojo kalinys ir jautė, kaip širdis lyg alpsta iš skausmo.

Maldoje siela rimo ir skaidrėjo. "Didžiausias dalykas — Dievo valia. Vargas ne veltui. Mūsų skausmu lyg trąšomis pasinaudojo naujosios Jeruzalės daigai. Bažnyčia auga visame pasaulyje. Narsiai kovojau gerą kovą, baigiu savo kelią. Kristaus vainikas arti. Viešpatie, nesuprantami, bet palaiminti Tavo keliai... Tu geriau žinai, ko mums reikia. Jei nori, kad šiose grandinėse likčiau iki pasaulio pabaigos, štai esu!..."

Besimeldamas ėmė justis, kaip nauja šviesa apima jo protą. Toli, toli, amžių gale paguoda grįš žydų tautai — ji pažins ir atras savo Mesiją. Jis nusiramino ir vėl atsigulė. Atrodė, galės truputį užmigti. Bet kaip tik tuo metu sužvangėjo raktas geležinėse duryse. Jos plačiai atsivėrė, ir kalinį apakino stipri šviesa.

— Štai dekretas, — tarė vienas įėjusių, — tu šiandien dar prieš pietus turi būti kalaviju nukirsdintas.

— Palaimintas Viešpats, mūsų tėvų Dievas! — nušvitusiu veidu atsistodamas tarė kalinys.

K. Vabalkšnis

PATARIMAI CHRIZUI

Pone Chrizai!

Vos tik skaitytojai gavo balandžio mėnesio "Laiškų" numerį, tuoj redakcijon ėmė ateiti atsakymai į Tavo skundą.

Dauguma rašytojų - moterys, nes jos pasijuto labiausiai paliestos. Bet neatsilieka nė vyrai. Kiek tai galima spręsti iš braižo ir gramatikos, atsakymai rašyti ir mokyti ir visai mažo mokslo žmonių. Visuose yra labai teisingų minčių ir šūvių pro šalį. Kadangi visi laiškai ilgoki, o "Laiškuose" tiek maža vietos, negalėsime atspausdinti jų ištiesai. Tačiau nors šiek tiek apkarpyti, jie gana aiškiai parodo, kaip žmonės galvoja apie Jūsų sunkenybę.

Šiame laiške aš savo nuomonės, kaip kunigas, nereiškiu. Tai padarysiu vėliau.

Visiems nepagailėjusiems brangaus laiko valandėlės padėti kenčiančiam žmogui, tariau nuoširdų aciu.

Kunigas Jonas

Ponia Aldona rašo:

"Ar tikrai p. Chrizo laiškas Jums atrodo "labai skaudus?" Ir menkiausias teismas nepareiškia savo sprendimo, neišklausęs abiejų pusių. Išklaust tik vieną pusę, reiškia nieko neišklausti. Mes žmonos žinome, kad tiek tobulų vyrų, kaip Chrizas, iš viso, žemėje nėra.

"Kai jaunuolis bučiuoja mergaitę, taria: "Kokios saldžios tavo lūpos, kiek daug jose meilės nektaro". O kai žmona švelniai apkabinusi bučiuoja savo vyrą, šis paskubom sako: "Neturiu tam nuotaikos". Ir taip pamazų, palapsniui tą buvusią mylimą mergaitę paverčia dalimi inventoriaus. Vyras visam kam turi laiko, tik ne žmonai. Kai tos atstumta siela ima dairytis į šonus, išnešamas bausis sprendimas — neištikima, nemylinti, nesugyvenama".

Toliau p. Aldona aprašo vieną žmonos atstūmimo pavyzdį iš savo aplinkos ir bai-

gia: "Taip didžiomis p. Chrizo dorybėmis aš, iš viso, netikiu".

Agronomas Domininkas, vedęs ir apysenis vyras, viename punkte sutinka su p. Aldona: "Chrizui jokio galutinio patarimo negalima duoti. Ir teisėjas, išklauses kaltinimo, nesprenžia bylos, negirdėjęs kaltinamojo pasiteisinimo. Tuo labiau Chrizo atveju reikalingas atsargumas. Vyras čia tik apkaltina žmoną. Bet juk moteris tokia tikrai netapo be priežasties. Tikriausiai ir vyro pusėje yra didesnis ar mažesnis nusi-kaltimas įvykęs".

Įsigilinęs, toliau į Chrizo laiško mintis, p. Domininkas spėja, kad nelaimingasis vyras greičiausiai nenusimano, kaip reikia gražiai mylėti savo moterį ir kad tokiu atveju būtų geriausia pasitarti su rimtu, prityrusiu gydytoju. Bet jeigu gydytojas pripažintų, kad Chrizo elgesys yra normalus, tai ir tuo atveju: "išmintis diktuoja neižeidinėti moters, jos nepaniekinti, neatstumti, o žiūrėti į ją, kaip į ligonį, reikalaujantį ypatingos vyro globos. Tikrai ji buvo sukręsta vienos ar kitos priežasties. Vyras turėtų ją labiau gerbti ir kuo rečiau tepalikti vieną pačią".

"Kadangi Chrizas sakosi esąs turtingas, tepaima abiem nors pusmetį atostogų, teišvažiuoja kitur, iš savo aplinkos, tepraleidžia visą laiką abu drauge, neprimindamu viens kitam, kas įvyko. Poilsis, maloni aplinka ir linksmi išgyvenimai atleis nervus, ir viskas pagerės. Jokiu būdu neapleisti jos dabar ir nepalikti pačios vienos vargti."

Vienintelis nevedęs, į laišką atsakęs, vyras nė kiek neabejoja Chrizo laiško teisingumu. O tas laiškas rodo žmoną esant kalta. Kas daryti? "Laikinai tam vaistų nėra. Ji yra ekscentriniame stovyje, apakinta šio gyvenimo pasisekimų vyrų tarpe. Reikia laukti, laukti ir laukti iki pats

gyvenimas ją paklupdys, prislėgs moraliai, iki neviltis švystels jos horizontuose. Tada ji atsibus, pamatys tikrovę, kuri prives ją prie susimąstymo, pažins savo klaidą, ir tada vėl atgis jos meilė vyrui. Tik ta meilė jau bus kitokio pobūdžio, pilna dėkingumo ir nuoširdumo. Žinoma, ta meilė atbus tik tada, jei ji buvo pradžioje vedybinio gyvenimo. Veltui laukti atbundant, jei ištekėjo nemyldama.”

Griežtokas “Žemaitės” žodis

“Chrizo aliarmuojantis meilės šauksmas yra tipingas visų vyrų šauksmas, kurį, žinoma, gal tik vyrai užjaus ir gins. Bet tikrovėje jo meilė nėra meilė, o grynai egoistinė aistra, tik pridengiama poetų apdainuota meile.

Jei žmogus tikrai myli, jam lengva aukotis bet kuriuo atveju. Vyras aukotis nemėgsta. Jiems tik aistra ir “čerka” rūpi. Už tai jie gali atsakyti ir doros, ir garbės, ir visko. Pasiukoti tenka tik moteriai.

Man atrodo, jei gerbiamas Chrizas myli žmoną, gali žaboti savo aistrą. Dėl to niekas nemirė. Kodėl jis nepagalvoja, kaip sunkiai moteris jaučiasi ir fiziniai ir dvasiniai nėštumo metu, kokias kančias turi iškentėti gimdydama? Tai suprasti gali tik tos, kurios pačios viską išgyveno.”

Toliau “Žemaitė” duoda keletą pavyzdžių iš gyvenimo, kaip vyrai nepaiso vaikų labo, atiduoda lengva širdimi į prieglaudą, džiaugiasi 10,000 dol. gavę už kare žuvusių sūnų, kai motina ir senelė kenčia, verkia, kąsnį nuo burnos nutraukia, viską vaikams atiduoda. Jos paskutinis žodis yra: “Jei jis myli savo žmoną, tevaldo aistras, tenesudaro jai nėštumo pavojaus”.

Neringa:

“Visų pirma reikia nepamiršti, kad gyvenimas yra kova, o visi žmonės gyvenimo kovos kariai. Tad kovok ir laimėk ją, o nebėk iš kovos lauko jausmo pagautas. Lietuvių patarlė sako: “Tas vyras, ne kuris muša, bet kuris atlaiko”.

Paties žmonos pasakymas: “Je dar kartą pastosiu, nėščia nevaikščiosiu” daug

ką savyje slepia. Žinome, kad kiekvienos normalios, sveikos dvasios ir kūnu moters tikslas ir troškimas yra tapti motina. Ir kai ji, pasiekusi to ko taip labai geidžia jos prigimtis, gali paleisti iš savo lūpų tokį neigiamą sakinį, tenka rimtai susirūpinti ir ieškoti to neigiamo nusistatymo priežasčių jos gyvenimo aplinkoje, o pirmiausiai vyro pusėje. Reikia spėti: arba ta moteris turėjo būti savo vyro dvasiniai pažeista, arba fiziniai ir dvasiniai sykiu, dėl jo per stiprios vyriškos meilės — lytinės meilės, kaip kad daugelis vyrų supranta meilę moteriai.

Sakaisi gerai uždirbęs. Reiškia duodi suprasti: šeima soti, ir ko daugiau bereikia? Deja, šeimos laimei sukurti vieno maisto dar nepakanka. Reikia surasti maisto ir dvasiai. Dvasiniam šeimos gerbūviui kurti ir palaikyti vyras privalo taip pat įnešti savo įnašą.

Meilė yra kilni žmogaus dvasios savybė ir jai palaikyti reikia imtis švelnių priemonių, kaip mandagumo, takto, drovumo ir įsijautimo į mylimo žmogaus reikalus. Taip pat, savo šeimoje daugiau negu kitur, sakyčiau, reikia rodyti pagarbą žmonai, kaip žmogui. Visokiais būdais ir priemonėmis stengtis iššaukti ir palaikyti šeimoje gerą nuotaiką. Progai pasitaikius, prisiminimais sugrįžti į Jūsų jaunystės draugavimo laikus. Štai, kad ir Pats vienas, grįžk mintimis į jauną dieną ir perbėk savo draugavimo laiką su mylima mergaite, dabartine žmona. Nejudi, kaip ilgiau stabtelsi prie mielių valandėlių, švelnaus jausmo, takto, jautraus mandagumo sukurtų. Pasidairyk, patikrink savo kalbas ir darbus dabar, savo žmonos atžvilgiu, ar besi jai toks, koks buvai tada, anais laimingais laikais, kada ji buvo jauna, graži ir sveika? Suradęs savyje trūkumų ar užaugusių stačių kampų, skubėk trūkumus papildyti, kampus nušlifuoti savo žmonos meilei ir garbei. Ji šiandieną yra tavo vaiko motina. Ji su tavim praleido gražiausios jaunystės dienas, niekad nesugražinamas. Tad šiandieną Tavo žmona yra verta dar didesnės Tavo tyros meilės ir pagarbos, nei tada, kai ji buvo tik mergaitė. Paties savitvarda, laikas, pasiaukojimas, kantrybė tikrai gražins šeimos laimę”.

Trijų vaikų motina:

“Atsakyti į p. Chrizo laišką nesiiu, nes tam turiu permaža žinių ir laiko. Noriu tik Tamstai (Kun. Jonui) pareikšti savo keletą minčių iš mano gyvenimo patyrimo.

Jei moteris nenori vaikų, gali būti kelios priežastys. Mano manymu, čia yra du visai nesideriną būdai. Viena, moteris atrodo paviršutiniška, t. y. negilios dvasios, žiūrinti savo asmeninių patogumų, nepažįstanti visai dvasinių turtų, džiaugsmų ir naudos kylančios iš sunkiosios moterystės ir motinystės naštos. Antra, gal ji yra fiziniai per silpna, ir tolimesnis skaičius vaikų ją visiškai sunaikintų. Ir trečia, jeigu ji yra pastebėjusi, kad vyras savo veiksmuose yra neatsakingas, kad jis ją naujomis moterystės pareigomis apkrautų kas metai, tokiu atveju moteris praranda pasitikėjimą vyru, ir jokia vyro meilė nebegali jo sugražinti. Savaiame aišku, kad kiekvienas bėga nuo visiško savęs sunaikinimo.

Be to, yra padaryta klaida: tai vyro per didelė, akla meilė žmonai. Viskam turi būti saikas, tuo labiau yra reikalingas saikas tarpusavėjų vyro ir žmonos meilėj. Mylėti reikia neribotai, ir tas yra gražu. Bet neribotas jausmas turi glūdėti giliai širdyje, o ne veiksmuose, ne išorinėj reikimosi formoj. Priešingu atveju tai darosi nebeįdomu, įkyru, tai “skystina” žmogų ir dažnai iššaukia neapykantą. Dvi protingos būtybės pastebi švelniąją dvasios būseną ir be perdėjimų. Nors yra ir priešingai: yra žmonių, kurie jaučiasi nelaimingi, nesulaukdami perdėtos ir aklos meilės.

Dar: vedusiųjų gyvenimas, t. y. vedusių savitarpės paramos santykiai turi būti natūralūs. Tam tikrais atvejais vienas kitą turi būtina suprasti ir klusniai viens kitam pasiaukoti. Priešingu atveju įra šeima. Vienas kurs nors yra stumiamas į neištikimybę, ieškoti išeities už šeimos ribų. Labai dažnai iš to kyla didžiosios šeimos tragedijos.

Šeimų gyvenimo kelrodis yra Dievas. Be tikėjimo nėra tikrosios laimės niekur. Jei šeimoje laimė griūva, peržiūrėk savo sąžinę

ir savo elgesius, kur apsilenkei su Dievu. Tai išlygink, ir laimė vėl grįš į šeimos židinių.”

Dar vienas vedęs asmuo rašo:

“Perskaitęs Chrizo laišką, aš nė kiek nenustebau. Tokių ir panašių suiručių šeimose yra daug. Bet klausimas, kodėl taip yra? Ir dar tarp katalikų!

Pirmiausiai neturi tvirto tikėjimo. Jie tik pusiau tiki. Gal yra, o gal ir nėra pomirtinio gyvenimo. Tada, žinoma, neturi nė tikros Dievo meilės. Tokie žmonės nori naudotis tik šiuo gyvenimu. Kai jiems prisieina kas nors pakentėti ar kai reikia savęs kiek išsižadėti, negali, per sunku, o Dievo pagalbos sau irgi neprašo. Paskutiniu atveju pikta dvasia yra lengva apmauti žmogaus protą kaip su maišu. Nebemato kas nuodėmė, kas ne. Kad tik malonu, ir daro. Prie to pripranta jau iš jaunų dienų, prieš moterystę. Koks mūsų jaunimo girtavimas ir ištvirkavimas! Vedę eina tais pačiais keliais ir gyvena paskendę nuodėmėse iki kaklo ir patys išsivaduoti nebegali.”

Laiško autorius ragina sudaryti gerų žmonių būrelius, kurie reguliariai melstųsi, mišių klausytų ir komunijas priimtų už tokių paklydusių ir išgriuvusių šeimų susitvarkymą.

(Bus daugiau)

Administracija prašo visus skaitytojus pranešti savo miesto zoną, jeigu jo gyvenamasis miestas yra suskirstytas zonomis (pav., Chicago 32), nes paštas to reikalauja.

“L.L.” platinimo vėjus jau baigėsi birželio mėn. 1 dieną. Daugiausia išplatinusių ir laimėjusių pirmas dovanas pavarde paskelbsime kitame numeryje. Gerbiamusius platintojus prašome ir toliau mums talkininkauti, nes nuo Jūsų pagalbos priklauso laikraščio tobulėjimas.

KURIĄ PASIRINKTI?

Didžiai Gerbiamas Tėve,

Jau daug kartų esu skaitęs Jūsų atsakymus jaunuoliams, susidūrusiems su įvairiomis jaunystės problemomis. Vis dėlto, kaip matyti, dažniausiai pasitaikančios problemos yra beveik tos pačios — jaunuoliška meilė. Vienas susijaudinęs savo laiške rašo: “myliu mergaitę”, kitas: “draugauju su mergaite”, mano pasisakymas bus šiek tiek skirtingas: “myliu dvi mergaites”... Iš čia ir kyla visos mano problemos ir sunkenybės — nežinau, kurią pasirinkti.

Su Milda jau draugauju antri metai. Pirmiau ją tiesiog dievinau, bet paskutiniu laiku šiek tiek atslūgau. Prižastys, atrodo, yra dvi. Pirma, sužinojau, kad prieš mudviejų susipažinimą ji ilgokai ir labai artimai yra draugavusi su kitu. Kai tai sužinojau, mane lyg šaltu vandeniu kas perpylė. Ji buvo mano idealas. Ji buvo tas angelas, kurio globai troškau pavesti savo būsimą šeimą. Maniau, kad jos širdis pirmą kartą meile man suplaks. Bet štai — jau ji yra plakusi kitam... Mane visuomet persekioja, prieš mano akis visu baisumu stoja šiurpus vaizdas: ji — kito glėby!... Perdaug stipri buvo mano meilė jai, kad būtų galėjusi visiškai žūti, bet šios naujos ir labai nemalonios žinios ji tapo smarkiai sukręsta. Ne apie tokią aš svajočiau... Ar galiu tikėtis, kad su ja būsiu laimingas, kad ji man bus visą gyvenimą ištikima?

Iš dalies gal šių minčių paveiktas, iš dalies dėl susidėjusių aplinkybių, prieš porą mėnesių susidraugavau su kita — Shirley. Kaip jau matote iš vardo, ji — nelietuvaitė. Bet tokia maloni, simpatiška... O kas svarbiausia — naivi. Ji tikriausiai dar nei su vienu nebus draugavusi. Tokios aš noriu, tokia yra mano idealas... Bet kai pradėdau apie ją galvoti, išgirstu lyg savo sąžinės balsą, man sakantį: “Ji ne tau... ji svetimtautė... ją vesdamas, atsižadėsi lietuvy-

bės...” Brangus Tėve, stoviu kryžkelėj ir nežinau, kur pasukti. Mano ateitis yra surišta Gordijo mazgu, nežinau, kas jį galėtų atrišti. Padėkite man. Patarkite, kas daryti.

Laukiąs skubaus atsakymo *

Stasys

Brangusis Stasy,

Mielai pasistengsiu drauge su Tavimi pamėginti atrišti tą baisų Gordijo mazgą, nuspręsti, kuris kelias yra tikresnis, kuriam iš tų dviejų “angelų” turi pavesti saugoti savo būsimą šeimą. Iš to, kas Tavo laiške pasakyta, atsakymas neturėtų būti sunkus.

Ar vesti svetimtautę?

Trumpai ir aiškiai — ne! Mišrios vedybos tai yra tikras lietuviybės kapas. Ne vienas lietuvis šiandien jaudinasi, kad mūsų lietuviškose bažnyčiose ir parapijose vis labiau nyksta ir nyksta lietuviškumas. Kai kam yra nesuprantama, kam lietuvių parapijos bažnyčioje reikia pamokslų anglų kalba. Argi ši bažnyčia yra skirta ne lietuviams? Tad kam ateina ir svetimtaučiai? Kam jiems pataikauti ir skriausti lietuvių, sakant pamokslus svetima kalba? Tegul jie eina į savo bažnyčias. Atrodo, kad toks protavimas turėtų būti visiškai teisingas ir logiškas. Bet jeigu jis nėra visiškai teisingas, tai priežastis tik viena — mišrios vedybos.

Jei parapijoje visos šeimos būtų grynai lietuviškos, tai būtų tikrai nedovanotina, jei klebonas bažnyčioje vartotų svetimą kalbą. Jei jis mėgintų aiškintis, kad į bažnyčią ateina ir svetimtaučiai, kurie lietuviškai nesupranta, būtų galima tuoj atkirsti: “Svetimtaučiai turi savo bažnyčias, tegul eina ten, kur vartojama jų kalba, ši bažnyčia yra tik lietuviams”. Žinoma, svetimtaučiai iš bažnyčios nevyksi, jeigu jie ateina. Bet jie, atėję ne į savo bažnyčią, negali norėti, kad būtų pamokslas jų kalba, skriaudžiant tuos, kuriems ši bažnyčia yra

skirta. Tai yra kiekvienam geros valios žmogui visiškai aišku. Bet kaip elgtis su tomis šeimomis, kuriose vyras yra lietuvis, o žmona kitatautė, arba atvirkščiai? Juodu abu nori sekmadienį išklaudyti Mišių drauge. Į kurią bažnyčią turi eiti? Ar vyras negali atsivesti į savo parapijos bažnyčią žmonos ir vaikų? Uždrausti būtų žiauru, neteisinga. Tokioms mišrioms šeimoms labai padaugejus, kilo reikalas įvesti į lietuviškų parapijų bažnyčias ir svetimą kalbą, kad neliktų sekmadienį be Dievo žodžio ir tie, kurie lietuviškai nesupranta, bet yra lietuviškų arba bent pusiau lietuviškų šeimų nariai.

Tiesa, teko matyti tokių svetimtaučių, kurie susituokę su lietuviais, labai gražiai išmoko lietuviškai, bet tai yra tik išimtys. Taigi, mielas Stasy, jei Tau yra brangi tautybė, jei nori, kad Tavo šeima būtų lietuviška — nė negalvok vesti svetimtautę. Tos dar neseniai užsimezgsios draugystės nedidink, jeigu jos negali visiškai nutraukti. Ją sutikęs, pasitenkink tik labai bendro turinio kalbomis. Jeigu visuomet nenori kalbėti tik apie orą, tai gali paklausti, ką ji mananti apie praėjusio sekmadienio "Yankees" pergalę prieš "Red Sox" beisbolo žaidimą arba pasidžiauk, kad Arlene Dahl labai žavingai atrodė paskutinėje filmoje. Kitokių, toliau siekiančių kalbų, ne užvesk. O jei matysi, kad ji vis stengiasi pakreipti kalbą į kitą pusę, tai prie progos pasigirk, kad jau seniai draugauji su lietuvaite ir neužilgo manai ją vesti. Pasakyk: "Ir Tave pakviesiu į vestuves, jeigu Tau nebus nuobodu pabūti tarp lietuvių".

Pirmasis širdies suplakimas...

Klausyk, Stasy, nebūk vaikas! Tik antros klasės gimnazistukas gali panašiai kalbėti. Galvoji apie tokią, kurios širdis pirmą kartą meile Tau suplaks... Pagalvok pagaliau apie savo širdį, ar ji pirmiau niekam nesuplakė? Esi virš dvidešimt metų ir su Milda draugauji dar tik antri metai. Manau, kad dar esant žemesnėse klasėse jau ne kartą ir ne vienai Tavo širdis plakė. Tai visiškai nieko nereiškia. Kiekvieno žmogaus gyvenime panašiai būna. Neįsivaizduok meilės per daug poetiškai, abstrakčiai, nerealiai. Apie "pirmus širdies suplaki-

mus" gali rašyti tik poetai, žiūrėdami į mėnulį, gyvenimas kalba kitaip, daug realiau ir konkrečiau. Daug kam širdis, gali plakti, klaidžioti. Svarbu prie ko ji apsistoja.

Tu gerai žinai, kad priešvedybinio draugavimo tikslas yra vienas kitą pažinti, iširti, ar bus galima sutikti, sugyventi. Jeigu visi taip galvotų, kaip pats, tai tas draugavimas būtų visiškai nereikalingas, nes čia jokie apsisprendimo, vienas kito studijavimo negalėtų būti: jeigu jau pradėjai kartą draugauti, tai turi su tuo asmeniu ir tuoktis. Tai būtų nesąmonė. Sakysi — draugystė tai dar nėra meilė. Taip. Bet ribą labai sunku rasti. Gali kitą asmenį tikrai mylėti, paskui staiga pamatai, kad klydai, jis Tau netinka.

Taigi, kaip Tau buvo leista pirmiau draugauti su kitomis, taip ir jai buvo leista draugauti su kitais. Jeigu to draugavimo metu būtų įvykęs vienas kitas neleistinas ir per daug laisvas dalykėlis, žinoma, tai būtų negerai, tai būtų suklysta. Bet viena, kartais labai maža klaida, dar nesako, kad tas žmogus blogas, kad jis bus neištikimas, kad su juo negalėsi laimingai gyventi. Vyrų jau yra tokia prigimtis, kad sau labai daug leidžia, bet mergaitę jau laiko neištikima, negarbinga, nedora, jeigu į ją tik pažvelgia kitas vyras. Tai yra fariziejiškas elgesys, prieš kurį kiekviename žingsnyje kovojo pats Kristus, gyvendamas šioje žemėje. Žinok, kad Jis atleido net Magdaleinai, kuri iš didžiausios nusidėjėlės tapo didi šventoji ir buvo ištikimiausia Kristui iki Jo mirties. Jai pirmai Kristus atsikėlęs ir pasirodė. Taigi, pamatymas kitame kiekvienos dulkelės ir nenoras atleisti nėra krikščioniškas elgesys. Būk nuolaidesnis su kitais ir griežtesnis pats su savimi, tada būsi garbingas žmogus ir jausiesi laimingas.

Tad jeigu jau tiek laiko draugavai su Milda ir, kaip pats rašai, ją net dievinai; jei joje nieko nepastebėjai, kas galėtų būti kliūtis judviejų sutuoktuvėms ir laimingam šeimos gyvenimui, į šį menkniekį, kad ji draugavo su kitu, nekreipk dėmesio. Drausiai vesk ją prie altoriaus, ir sukursi gražią lietuvišką šeimą.

Linkėdamas daug Dievo palaimos

Juozas Vaišnys, S. J.

SUSITIKIMAS PRIE LAIKRODŽIO

Šešios minutės iki šešių — susikryžiuo stoties laikrodžio rankos. Jaunas, aukštas ir gražiai nuaugęs lakūnas, leitenanto laipsnyje, pakėlė akis į laikrodį. “Dar šešios minutės”—sušnibždėjo ir apsidairė. Jo širdis plakė labai stipriai. Už šešių minučių jis sutiks moterį, kurios jis niekada nėra matęs, nors ji — paskutiniųjų metų bėgyje — tapo jam labai brangi savo nuostabiais laiškais: įkvepiančiais ir drąsinančiais.

Leitenantas prisiminė ypatingai vieną dieną. Blogiausią iš dienų. Jo lėktuvą apspito priešo naikintuvai, kaip įnirtusių bičių spiečius.

Vienas jos laiškas buvo jam atnešęs šituos žodžius: “Jūs rašėte, kad jus kankina baimė — ypač prieš mūšį — kitaip ir būti negali: visi drąsūs vyrai kenčia nuo baimės. Bet ateinantį kartą, jei baimė jus apniks, klausykitės balso, kalbančio šiuos žodžius: “Nors man teks pereiti per patį mirties slėnį, aš nebijosiu, nes Tu, Viešpatie, visada esi su manimi.” Jis klausėsi tų nuostabių žodžių, ir baimė sutirpo, kaip vaškas ant karštos liepsnos. Keturios minutės iki šešių...

Graži mergaitė praėjo pro šalį. Jis instinktyviai pasijudino į jos pusę, bet mergaitė neturėjo raudonos rožės švarkelio atlapė. Jos vietoje žydėjo kelios žibutės. Jis sumišo. Be to, mergaitė galėjo turėti ne daugiau aštuoniolikos metų, o Janė Gegužytė jam rašė, kad ji neseniai šventė trisdešimtą gimtadienį. Tai kas — jis atsakė jai. Man jau 32-ji metai. Jis teturėjo 29.

Leitenanto mintys sukosi apie knygą po jo ranka. “Žmonių Santykiai” — buvo užrašyta ant viršelio. Jau kelis kartus jis skaitė šią knygą, sustodamas ir susimąstydamas ties pastabomis, prirašytomis smulkia moters rašysena. Jis niekada nebūtų tikėjęs, kad moteris galėtų taip giliai suprasti vyrą ir išvelgti į jo širdies švelniausias paslaptis. Ant knygos viršaus buvo užrašyta pavardė: Janė Gegužytė. Jau seniai jis buvo radęs jos pavardę ir adresą telefonų knygoje. Jis parašė jai: ji atsakė. Po kelių dienų ji išsiuntė į frontą, bet laišakai

nenutrūko. Net jo laiškam pasivėlinus, ji visada atsakydavo, kol buvo aišku — jam, bent, taip atrodė, kad Janė jį pamilo. Nors ji atsisakė jam pasiūsti fotografiją. Ji tik parašė: “Jei jūsų jausmas yra tikras ir gilus, tai mano grožis yra antraeilis dalykas. Daleiskime, kad aš esu graži. Tada jūs galėtumėte apsigauti. Daleiskime, kad aš esu paprasta ir eilinė mergina — kas yra labai galima — ir jūs man rašote tik todėl, kad esate vienas ir kito draugo neturite. Ne, fotografijos aš nesiūsiu. Kai atvyksite ir mane pamatysite, tada galėsite laisvai apsispręsti.”

Viena minutė iki šešių. Jis skubotai baigė rūkyti cigaretę. Staiga jo širdis pašoko, kaip išgąsdintas kiškis. Jauna, labai daili moteris, apsivilkusi puikiu žaliu kostiumuėjo į jo pusę. Jis pastebėjo jos puikius garbiniuotus plaukus ir mėlynas akis, pasukdamas į jos pusę ir pamiršdamas, kad ant jos švarkelio nesimatė raudonos rožės. Ji maloniai nusišypsojo — gal šiek tiek ironiškai: “Gal einate į mano pusę, kareivėli?” — ji sumurmėjo. Dar vienas žingsnis, ir jis pastebėjo... Janė Gegužytė. Ji stovėjo keletą žingsnių už merginos žaliame kostiume. Moteris virš 40 metų. Mažo ūgio — apydrūtė. Jos rūbai buvo paprasti ir gero-kai padėvėti. Skrybėlė — nebe pirmos jaunystės. Bet jos švarko atlapė žydėjo raudona rožė ir kvepėjo pavasariu.

Leitenanto širdis diegteležo ir... numirė. Jis jautėsi padalintas: norėjo sekti merginą žaliu kostiumu ir, vis dėlto, norėjo išširdies padėkoti Janei Gegužytei už jos ištikimybę, tuos nepaprastai gražius laiškus, kurie jam buvo atnešę tiek džiaugsmo ir tiek paguodos. Jis matė jos išbalusį, bet švelnų ir baisiai gerą veidą ir šiltas akis. Leitenantas nebelaukė. Jis sugriebė į ranką knygą, ant kurios buvo parašyta: “Žmonių Santykiai”. Žinoma, pagalvojo jis, čia nebus meilės, bet bus kažkas didžiai brangaus ir atmintino. Jis pakėlė ranką prie kepurės ir išsitempė visu ūgiu: “Man labai malonu, kad mes susitikome. Ar galiu jus pakviesti pietų?” Moteris nusišypsojo visu

MASONAI IR KATALIKŲ BAŽNYČIA

Ar Bažnyčia gerai daro, uždraudama katalikams tapti masonais? Juk Masonija yra viena stipriausių pasaulio organizacijų, turinti apie 5-6 milijonus narių. Jai bus priklausę, bene, visi Amerikos prezidentai. Harry Truman yra 33-jo laipsnio masonas. Daugelis didelių ir įtakingų asmenybių pripažįsta esą uolūs ir ištikimi masonai. Kiekvienoje šalyje aukštųjų pareigūnų ir idealiausių krašto piliečių eilėse rasi masonų. Įvairios masonų organizacijos kasmet vien tik Amerikoje skiria virš 9 milijonų dolerių labdarybės tikslams. Kodėl gi katalikas negalėtų tapti masonu? Argi Bažnyčia būtų tokia siaura? Negi ji pavydėtų masonams darbo, galios ir įtakos? Laikas nuo laiko mes girdim balsų, kad K. Bažnyčia smerkia ir ekskomunikuoja masonus. Tai ne tiesa, nes ši Bažnyčios bausmė skiriama ne masonams, bet katalikams, tampa masonais. 1738 metais popiežius Klemensas XII išleido dekretą, kuriame jis pasisako prieš Masonijos Konstituciją ir nurodo priežastis, dėl kurių katalikas negali būti masonu. Štai dekreto santrauka.

Pačių krikščionybės pagrindų griovimas

Masonijos religinė sistema siūlo abejingumą religinei tiesai ir neigia viršgamtinį pasaulį. Mat, Masonija yra ne tik brolija ar socialinė organizacija, kurioje buriasi geri ir malonūs žmonės. Ne tik labdarybės sąjunga, kuri rūpinasi senomis našlė-

veidu: "Aš jūsų nesuprantu, sūnau. Jaunoji panelė žaliu kostiumu prašė manęs užsi-segti šita raudoną rožę ir pridėjo: "Jei jis paprašys jus pietų ar norės susitikti bet kuriuo kitu laiku, pasakykite jam, kad aš jo lauksiu restorane, kitoje gatvės pusėje". Panelė man pamerkė ir sušnibždėjo. "Tai savos rūšies bandymas..."

R. D.

mis, našlaičiais ir bendruoju visuomenės gėriu. Ji turi aukštesnių tikslų, kurie aiškiai apibrėžti dviejuose labai svarbiuose Masonijos veikaluose. Pirmasis: "Škotų Rito Masonijos Moralė ir Dogma" — Morais and Dogma of the Ancient and Accepted Scottish Rite of Freemasonry — parašė Albert Pike. Antrasis: "Masonijos Enciklopedija" — Encyclopedia of Freemasonry — parašė Albert Mackey. Enciklopedijos antroji laida — (vol. 2792) — sako: "Masonija yra religinė institucija". Jei ji yra religinė institucija, tai turi turėti savo religinę sistemą. Kas gi yra ta Masonijos religinė sistema? Į šį klausimą atsakyti nėra lengva, nes atsakymas priklauso prie vienos giliausių Masonijos paslapčių. Vienas didžiausių masonų autoritetų taip rašo: "Didelė masonų masė yra tyčia klaidinama neteisingais sistemos aiškinimais... Mėlynieji Masonų Laipsniai — The Blue Degrees — yra tik Šventyklos frontažas. Kandidatams į masonus patiekama mūsų simbolių dalis, bet tai nėra mūsų noras, kad jie suprastų juos. Tikroji mūsų simbolių ir sąvokų prasmė yra suprantama tik Masonijos Princams."

Visa masonų literatūra yra persunkta mintimis apie dievybę, religijos paslaptis apie sielos nemirtingumą, šventuosius simbolius, dorovę, apie vyriausius kunigus ir net duonos ir vyno konsekraciją. Bet visa šita suprantama ir aiškinama ne krikščioniška prasme. Masonija skelbia ir tvirtina kad ji turi savo rankose senąją religinę mitologiją, kuri kilo iš pirmojo dieviško apreiškimo, įvykusio Egipte. "Iš Egipto šis apreiškimas pasklido po visas kitas tautas, buvo priimtas ir nudažytas krašto mąstysena ir papročių spalvomis. Graikijoje randame Ceres kultą, Romoje — Bona Dea. Žydai pasisavino šitą apreiškimą, išreikš-

dami jį savo ritualu ir papročiais, sukurdami savitą religiją, kuri visą valdžią ir mokslą atidavė į kunigų ir levitų rankas. Masonija, kai ji tikrai ir teisingai suprantama ir aiškinama, yra gryniausioji pasaulio filosofija, saugiausias išdas, kuriame laikomos pirmojo apreiškimo didžiosios tiesos, atseit, visų religijų tikrasis pagrindas.” (Morais and Dogma, p. 624).

O kur Kristus?

Vadinasi, šitoje sistemoje nebelieka vietos nei Kristui nei Krikščionybei. Kristus tampa vienas iš pranašų ir reformatorių, lygus Sokratui, Platonui, Senekai ir Mahometui. Krikščionybė — tai tik viena iš daugelio religijų, turinti šiek tiek tiesos ir nemaža klaidų. “Masonija iš visų religijų renka, ką tik randa gero. Katalikybė buvo didžiulė tiesa pirmuose amžiuose, bet vėliau susmuko ir išsigimė. Kilo Protestantizmas, pražydo ir nuvyto. Zoroaster mokė persus. Kiniečiai turėjo Konfucijų. Mahometas nukreipė nuo pagonybės mahometonus. Kiekvienas turėjo tiesą saviems laikams, savo evangeliją ano meto žmonėms. Jei kiti žmonės ir šiandien pasitenkina tik pilnosios tiesos dalimi, kai kiti (vadinasi, masonai) priėjo prie pilnosios tiesos visumos, nepasmerkime pirmųjų. Tai jų nelaimė: ne klaida. Jų negalima persekioti: mums gaila jų. (Ibid. p. 525). Masonija yra dievybės garbinimas, kuriame gali dalyvauti kiekvienas: krikščionis, žydas, indas ir mahometonas”. “Toks galvojimo būdas — sako Leonas XIII — griauna bet kokios religijos pagrindus”. Masonija yra religinė sistema, kuri visas religijas sumala į savo idėjų šiuopinį. Ji paneigia viršgamtinį pasaulį ir skelbia tik natūralųjį, medžiaginį.

Grįžkime į žilą senovę

“Virš plataus ir gilaus žmonių klaidų chaoso — rašo masonų autoritetas — šviečia graži, rami ir skauti žmogiškosios religijos šviesa, apreiškianti mums Dievą, begalinį mūsų visų Gimdytoją. Jis yra visagalys, tobulai išmintingas, teisingas, mylintis ir tobulai šventas. Virš šito chaoso gali išsitiesęs gražusis pasaulis, didžioji Dievo Biblija. Medžiaginė prigimtis (gamta) yra Biblijos Senasis Testamentas. Tie mi-

lijonai metų, prikrauti amžinų tiesų, ilsisi po mūsų kojomis ir spinduliuoja amžina garbe virš mūsų galvų. Žmogaus prigimtis yra Naujasis Testamentas iš begalinio Dievo, kuris mums kiekvieną dieną atskleidžia naują puslapį... begalinį mylinčio Dievo gerumą, kuris viską į save suima ir viską laimina... kas buvo, yra ir bus”. Graži, šventa poezija, pasakytume, jei ne viena mintis, kuri atveria tikrąją prasmę: “Pradžioje visas pasaulis buvo viena Siela. Ji buvo viskas — viena su Laiku ir Erdve — begalinė taip, kaip ir jie.” (Ibid. p. 583).

Dažnai kalbama apie senąjį saulės, mėnulio ir žemės elementų garbinimą. Primityvioji mitologija keliama į padanges ir tvirtinama, kad mūsų pirmieji tėvai dievybę garbino kaip tik šituo būdu. Kitais žodžiais, Masonija grįžta prie primityviosios mitologijos ir “po aštuoniolikos amžių bando atgaivinti pagonių kultą ir papročius.” (Leonas XIII, “Humanum Genus”).

Kodėl katalikas negali būti masonu? Dėl to, kad jis negali būti mahometonu, protestantu, pagonimi. Mat, masonija yra religija.

Tegul man gerklę perpiaus

Masonija reikalauja priesaikos paslapčių išlaikymui. Bažnyčia nesmerkia Masonijos dėl jos turimų paslapčių. Eilė organizacijų turi paslapčių. Bet Popiežius pasmerkia iškilmingąją masonų priesaiką, šaukiančią Dievą liudininku be šventos ir svarbios priežasties. Tokia priesaikos forma — pagal Katalikų Bažnyčią — yra sunkus antrojo Dievo įsakymo pažeidimas. Štai viena iš masoniškujų priesaikų: “Aš... Didžiojo Pasaulio Architekto akivaizdoje iškilmingiausiai ir nuoširdžiausiai prisiekiu visada laikyti paslaptį, ją ištikimai saugoti ir neišduoti nė vienos dalelės, kas man buvo, yra ar bus pasakyta. Už paslapties ar paslapčių išdavimą mano bausmė bus nemažesnė už gerklės perpiovimą arba liežuvio išrovimą su šaknimis. Tegul man Dievas taip padeda.”

Visi masonai, priimdami Masonijos laipsnius, daro priesaikas. Aukštesniųjų laipsnių masonai įsipareigoja skelbti Masonijos mokslą, klausyti jos įstatymų ir virši-

ninkų. Katalikų Bažnyčia nesmerkia priesaikos, kada ji daroma Dievo garbei ar krašto gerovei teisėtų autoritetų akivaizdoje. Prisiekti be priežasties, šaukiant Dievą liudininku, yra Dievo švento vardo piktnaudojimas. Be to, prisiekiantysis turi žinoti priesaikos turinį ir galimybes jai įvykdyti. Kaip jis gali pildyti priesaiką, jei jis nežino, ką prisiekia? Pagaliau, dėl „gerklės perpiovimo etc.“ prisiekiantysis neturi jokios teisės į savo gyvybę ir negali jos atiduoti į kitų žmonių rankas. Dievas yra gyvybės viešpats.

Bomba po religijos ir visuomenės pamatais

Klemensas XII savo dekretu sako, kad Masonija ir kitos panašios organizacijos yra didelis pavojus kiekvienos valstybės saugumui ir piliečių gerovei. Leonas XIII paaiškina: „Masonijos apsisprendimas sugriauti religinę ir politinę santvarką, užaugusią Krikščionybės prieglobstyje ir ją pakeisti nauja santvarka pagal masonų mintį ir principus yra pagrindinis Masonijos tikslas“. Nenuostabu, kad ir protestantų valdžios Olandijoje, Švedijoje ir Šveicarijoje 1738 metais uždraudė Masoniją. Neatsilikinė Austrija. Sovietų Rusijoje masonų neliko nė žymės. Ispanija suspendavo jų veikimą. Ir Hitleris buvo masonams neatlaidus: uždarė organizacijų centrus, susibūrimų vietas ir konfiskavo turta.

Istorija liudija, kad šitie smarkūs veiksmai prieš Masoniją turėjo tam tikro pagrindo. Didžiojo politinio sąmyšio dalis XIX-jo amžiaus Europoje, XX-jo amžiaus revoliucijos tiek Rusijoje tiek Meksikoje tenka priskirti masonams, kaip liudija prof. John Robinson, masonas, savo knygoje, vardu: „Sąmokslas prieš visas Europos religijas ir valdžias įrodymai“ — *Proofs of a Conspiracy against all the Religions and Governments of Europe*. „Kiekvienoje Europos šalyje, kur įsisteigė Masonija, jos Ložės buvo politinės suirutės verdantys katilai.“

The New York Times — 1913 metų vasario 23 — rašo: „Didžiojo Oriento (Vyriausioji Masonų Ložė Prancūzijoje) tikslas yra sunaikinti kiekvieną religiją, o pir-

miausia sutriuškinti Katalikų Bažnyčią Prancūzijoje; nuversti nuo sosto nepalankius karalius ir įsteigti pasaulinę respubliką, kurioje masonų vyriausieji kunigai būtų diktatoriais“. Kad šitas masonų nusistatymas nebuvo tik sentimentali svajonė, aiškiai parodė 1903-ji metai, kai naujieji Prancūzijos įstatymai išvijo iš visų mokyklų vienuolius ir pradėjo smaugti religijos įtaką auklėjime, moterystės klausimuose ir valdžios sluogsnuose. Amerikos masonams toks jų brolių pasišovimas Prancūzijoje buvo labai piktinantis. Pasigirdo balsų, reikalaujančių išskirti Didįjį Orientą iš pasaulinės masonų brolijos. Bet po kiek laiko jau anksčiau minėtasis Albert Pike, atsakydamas į Leono XIII-jo encikliką „*Humanum Genus*“, rašė: „Protestas (prieš Prancūzijos masonus) man atrodo beprasmiškas. Mes esame masonai ir pripažįstame prancūziškąją masonų brolybę Masonijos solidarumo vardan. Juk mūsų brolija yra tarptautinė.“

O kaip su Amerikos masonais?

Atrodytų, kad jie, vadovaujami tokių žmonių, kaip Harry Truman, McArthur, 33-jo laipsnio masonai, nepritartų Didžiojo Oriento fariziejiškam nusistatymui prieš katalikus. Bet Amerikoje, kaip ir Prancūzijoje, yra daug įrodymų, kad masonų tikslas visur pasilieka karo žygis prieš Katalikų Bažnyčią visišku Bažnyčios atskyrimu nuo Valstybės. 1921 metais „*Naujasis Amžius*“ — *The New Age* — Amerikos masonų organas rašė: „Tegul būna visiškai aišku, kad mes kovojame prieš Katalikų Bažnyčią ir jos hierarchiją be jokių rezervų. Mes dėsime visas pastangas sustabdyti jos darbą ir apriboti jo įtaką šitame krašte, tikėdamiesi šitame žygyje visų tikrųjų Amerikos piliečių pagalbos“. 1949 metais tas pats žurnalas rašė: „Du Amerikos priešai — Maskva ir Roma“. Bet neužmiršo pridėti: „Kas galėtų pasmerkti Rusus, net Staliną, norinčius išpiauti Rasputiniškąjį Vėžį? Argi ne krikščioniškiau ir protingiau palikti kelias žmonių kartas Dievo gailėtingumui, pasiunčiant jas per ateizmo ugnį, negu pamaldžiai pateisinti nežmoniškas gyvenimo sąlygas tik dėl Krikščionybės“. Ir dar viena citata: „Lygiai kaip

Maskva, taip ir Vatikanas yra griežtai autokratinė ir civilinė valdžia po geležiniu Popiežiaus kumščiu”.

Vis dėlto, Katalikų Bažnyčia, aiškiai matydama Masonijos tikslus, neišsina j kovą prieš visus masonus. Ji tik išpėja katalikus, kad jie, tapdami masonais, laisva valia atsiskiria nuo Kristaus Mistinio Kūno. Pagaliau, pati ekskomunika yra tik šito fakto oficialus patvirtinimas ir iš Bažnyčios pusės. Įsidėmėtini Leono XIII-jo žodžiai: “Ką mes sakome, turi būti gerai suprasta, nes mes kalbame apie Masoniją, o ne apie atskirus jos narius. Masonija turi daug narių, kurie nedalyvauja jos inkriminuojančioje veikloje ir nežino jos paslap-

tingų tikslų. Yra visa eilė tokių, kurie nesutinka su Masonijos siūlomomis išvadomis. Todėl Masoniją reikia vertinti ne tiek pagal jos atliktus darbus, kiek pagal jos principus ir tikslus.”

Katalikas, tapdamas masonu — tuo pačiu faktu — užsitraukia ekskomunikos bausmę, kurią tik pats Popiežius gali nuimti.

(Pasinaudota “Catholic World”)

Daugiau žinių apie Masoniją, jos įsisteigimą, vidaus santvarką etc. galima rasti “The Encyclopedia Americana”, vol. 18, p. 383.

Bruno Markaitis, S. J.

LAIŠKAS IŠ URUGVAJAUS

To laiko niekadoms nebus, todėl, metę viską į šalį, nutarėm parašyti šį pirmąjį laišką iš tolimos Urugvajaus padangės. Kaip jau gal esate girdėję, mudu šių metų pradžioje išvykome iš Amerikos Jungtinių Valstybių pas brolius, išblaškytus po visą plačiąją Pietų Ameriką. Nuolatinė mudvių gyvenimo vieta yra Urugvajaus sostinė, gražusis Montevideo miestas, kur skaitoma virš 5000 lietuvių. Nors čia lietuvių yra tiek daug, bet iki šiol dėl įvairių priežasčių vis dar niekam nepasisekė sukurti pastovią lietuvišką parapiją.

Ar pasiseks mudviem? Žinoma, pirmoj eilėj tai priklausys nuo Dievo pagalbos. Bet Dievas laimins tik tada, jeigu ir mes patys sutartinai darbuosimės ir visi spiesimės į vieną lietuvišką bendruomenę.

Dar tik keletas mėnesių praėjo, kaip čia darbuojamės, bet vaisiai gražiausi! Prieš Velykas prarastos rekolekcijos labai gražiai pasisekė. Daugybė žmonių atliko išpažintį, priėjo Komunijos, kai kurie gal pirmą kartą po daugelio metų, kada paskutinį kartą tai buvo atlikę Lietuvoje. Bet rekolekcijomis nepasitenkinsime. Jau yra garsinamos didžiosios Šventųjų Metų misijos,

kurios tęsis nuo spalio mėnesio 14 iki 28 dienos. Tikimės, kad šios misijos išjudins ir labiausiai atšalusius Lietuvos sūnus ir dukras. Tik labai prašome Jūsų maldu, nes ir pats Kristus pasakė: “Jūs be manęs nieko negalite.”

Atėities planai

Dabar visa Montevideo lietuvių kolonija ruošiasi artėjančiai Dievo Kūno procesijai, kurioj pirmą kartą lietuviai dalyvaus organizuoti su savo vėliava ir plakatais. Tegul urugvajiečiai pamatys, kad čia esama ir lietuvių, ir dar kiek! Tai bus tikra staigmena, nes iki šiol panašaus dalyko dar nėra buvę. Taigi, visi tai dienai, kaip galėdami, ruošiasi. Viena jau čia gimusi lietuvaitė labai vykusiai nupiešė vėliavą su Aušros Vartų Marijos paveikslu vienoj pusėj ir su lietuvišku kryžiumi kitoj. Užrašai labai skambūs ir reikšmingi: “Kristau, Valdove, viešpatauk mūsų Tėvynėje ir širdyse — Gailastingumo Motina, globok mūsų Tėvynę Lietuvą”.

Neseniai apsilankėme pas vietinį arkivyskupą A. M. Barbieri. Atrodo, kad jis yra nepaprastai palankus lietuviams. Ne tik patvirtino ir pagyrė mūsų patiektus pla-

nus, bet pasisiūlė net pats pašventinti lietuvišką vėliavą ir ta proga pasakyti prakalbą. Taip pat pasisiūlė išrūpinti lietuviams radijo valandėlę. Dar mums besikalbant, paėmė telefoną ir paskambino tuo reikalu radijo stoties direktoriui. Be to, ir radijo valandėlėj jis pats prižadėjo pasakyti ižanginį žodį.

Bet kas svarbiausia — jis pagyrė mūsų norą suorganizuoti lietuvius į atskirą bendruomenę, pats ragindamas steigti lietuvių namus, žaidimams aikštę, mokyklą ir statyti **tik lietuviams skiriamą bažnyčią**. Čia ganytojas ypatingai pabrėžė, kad **tik lietuviams**, kad tik jie vieni galėtų savojoje bažnyčioje tvarkytis, rinktis, melstis ir jaustis savųjų tarpe.

K a i p į v y k d y s i m e ?

Grazūs planai, bet kaip juos įvykdyti? Grįžtant iš vyskupo, džiaugsmu plakė mūsų širdys, bet drauge ir nuleidę galvas svars-tėme, iš kur gausime lėšų tokiems darbams. Čia gyvenantieji lietuviai yra neturtingi, nes daugiausia jų atvykę tik prieš dvidešimt metų. Pradžioje labai skurdę, vargę, ilgai neturėję darbo. Vėliau vėl užėję visam kraštui sunkūs laikai. Tik savo darbštumu, taupumu ir sumanumu kai kurie susikūrė savo gūžtelę, pasistatė nors mažą namelį. Tie nameliai, nors yra maži, bet labai gražiai, skoningai ir lietuviškai įrengti. O kokia švara juose! Tokią sunkiai rasi pas kitataučius. Garbė lietuviams!

Šie darbštūs tautiečiai, be abejo, kaip skruzdės kibs į darbą, kai pradėsime statybą, bet vieniems bus sunku. Dėl to, prisiminę lietuvišką dosnumą ir lietuvišką paprotį šokti į talką, kai kaimynui bėda, ar rugiai byra, ar bulvės dar ant lauko ar, neduok Dieve, kurį ugnelė ištiko. Taigi, ir čia mūsų broliai lietuviai šaukiasi pagalbos, kviečia visus į talką. Skubėkime, kas kuo galime. Žinoma, toli gyvenantiems vienintelė galimybė yra paremti šį darbą pinigine auka. Būtų labai gražu, kad atsirastų kas nors, kurs vienas pasiryžtų ką nors naujai bažnyčiai ar mokyklai įtaisyti, pav., suolus, langus, varpus, altorių. Tokiu būdu Jūsų vardai čia bus įrašyti ir pasiliks per ilgus

metus. Jau ir Jums mirus, žmonės melsis už Jus, savo geradarius.

Jei kas nežino, koku būdu tas aukas galės mums atsiųsti, gali nueiti į paštą, ir viskas bus išaiškinta. Pinigus, ypač iš Šiaurės Amerikos, geriausiai yra siųsti banko čekiais ir pašto perlaidomis. Tai yra saugiausias būdas.

Nors esame išblaškyti po visą pasaulį, bet jauskimės lietuviai ir lietuvišką darbą visur remkime. Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt... Visi būkime vieningi, vieni kitiems padėkime, nes tik vienybėje yra galybė.

Dabar, kai mūsų Tėvynėje griauna ir degina Dievo namus, mes, būdami laisvame pasaulyje, juos statykime ir puoškime, parodydami savo prisirišimą prie tikėjimo ir dėkodami Dievui už tą malonę, kad mes dar galime naudotis laisve, kurią mokame branginti, kai ją dar turime.

Su Jumis bent dvasia susijungę misijonieriai:

Jonas Bružikas, S. J.
Vladas Mikalauskas, S. J.

Caigua 3711
Montevideo, Uruguay
S. America

Laiške Romėnams (2,1) sakoma: "Todėl neišteisinamas esi, kiekvienas žmogau, kurs teisi, nes kitą beteisdamas, pats save smerki. Tad kaip bus su valstybiniais teisėjais, įstatymų leidėjais ir bude-liais? Ar jie bus pasmerkti?"

Šitoj Šv. Rašto vietoj visai nekalbama apie viešąjį teismą. Sakinio prasmė yra ši: negalima pateisinti tokio žmogaus, kuris kitus smerkia, o pats daro tai, ką kituose pasmerkė. Jis, teisdamas kitus, be abejo, pripažįsta tam tikrą įstatymą, kuriam tie veiksmai yra priešingi. Taigi, kai jam pačiam pasitaikys panašiai nusikalsti, nebegalės pasiteisinti įstatymo nežinojimu. Jis pats save pasmerks, t. y. prisipažins, kad užsitarnavo bausmę.